

Liite 3. Tiedontuotanto ja kartoitus ikääntyneiden asumisesta VS kunnissa, arvio kevyempien asuntojen tarpeesta ja ikäystävällisen asumisen kehittäminen

Lisätiedot:

Outi Korpelainen, kehittämisasiantuntija, Ikääntyneiden palvelut | Varsinais-Suomen hyvinvointialue
outi.korpelainen@varha.fi | p. 040 664 4254

1.1 Tiedontuotanto ikäihmisten asumisesta ja sen muutostarpeista

Väestö

Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varha käsittää yhteensä 27 eri kokoista kuntaa.

Vuosina 2015-2019 koko maan väkiluku kasvoi noin 55 000 henkilöllä (0,2%). Väestönlisäys Suomessa perustui nettomaahanmuuttoon ulkomailta. Varsinais-Suomi oli vuosina 2015-2019 yksi kahdeksasta hyvinvointialueesta, joissa väkiluku kasvoi. Lähde: <https://www.mdi.fi/wp-content/uploads/2022/05/Hyvinvointialueet-liitekuviot-071120.pdf> (MDI 2020).

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen väestö kasvaa ennusteen mukaan edelleen vuoteen 2040 mennessä. Väkiluvun muutos vuosien 2022 ja 2040 välisenä aikana on 10 379 asukasta eli kasvua tuona aikana tapahtuu noin 2,1 %. (Taulukko 1.).

Varsinais-Suomen väestöennuste	Vuosi	koko väestö
	2022	483954
	2025	487089
	2030	491637
	2040	494333

Taulukko 1. Varsinais-Suomen väestöennuste vuosina 2022, 2025, 2030 ja 2040.

Lähde: Väestöennuste, Tilastokeskus (Väestö 31.12., ennuste 2021).

Väestön kasvu Varsinais-Suomessa keskittyy noin kolmannekseen kunnista. Ainoastaan 8 kunnassa väkiluku kasvaa, 7 kunnassa väkiluku pysyy lähes ennallaan (muutos on korkeintaan +/- 100 henkilöä) ja 12 kunnassa väkiluku pienenee. (Taulukko 2.).

VS kunnat, joissa väkiluku kasvaa vuoteen 2040 mennessä	VS kunnat, joissa väkiluvun muutos on +/- 100 asukasta vuoteen 2040 mennessä	VS kunnat, joissa väkiluku pienenee vuoteen 2040 mennessä
Kaarina Kustavi Lieto Naantali Paimio Raisio Rusko Turku	Aura Marttila Masku Oripää Sauvo Taivassalo Vehmaa	Kemiönsaari Koski TL Laitila Loimaa Mynämäki Nousiainen Parainen Pyhäranta Pöytyä Salo Somero Uusikaupunki

Taulukko 2. Väkiluvun muutokset VS kunnissa vuoteen 2040 mennessä.

Koko maan vanhushuoltosuhte oli 36,0 vuonna 2019 eli 100 työkäiseen väestöön (15-64 vuotiaat) kuuluva henkilöä kohden oli 36 yli 65-vuotiasta henkilöä. Varsinais-Suomen hyvinvointialueella vanhushuoltosuhte oli hyvin lähellä maan keskiarvoa, luvun ollessa 37,6, kun se Vantaa-Keravan hyvinvointialueella oli 24,4 (alhaisin) ja Etelä-Savon hyvinvointialueella oli 53,4 (korkein). (MDI 2020.)

75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa Varsinais-Suomen hyvinvointialueella vuoteen 2040 mennessä 25 781 henkilöllä eli 45,6 % vuoteen 2022 verrattuna. 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa ja palvelualueilla. (Taulukko 3.).

75 v. täyttäneet Varsinais-Suomi	2022	2025	2030	2040
Vakka-Suomi: Uusikaupunki, Laitila, Vehmaa, Taivassalo, Pyhäranta, Kustavi, Mynämäki, Nousiainen, Masku	6 617	7 432	8 534	9 634
Loimaan seutu: Loimaa, Pöytyä, Aura, Oripää, Lieto, Marttila, Koski tl	6 627	7 457	8 440	9 668
Itäinen Turun seutu: Kaarina, Paimio-Sauvo	5 108	6 031	7 104	8 357
Turunmaa: Kemiönsaari, Parainen	3 192	3 602	4 071	4 446
Läntinen Turun seutu: Naantali, Raisio, Rusko	5 788	6 686	7 907	9 424
Salon seutu: Salo, Somero	8 502	9 507	10 805	12 222
Turku eteläinen, pohjoinen	20 703	23 016	25 651	28 566
Yhteensä 75 v. täyttäneet	56 537	63 731	72 512	82 317

Taulukko 3. 75 vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat henkilöt Varsinais-Suomessa palvelualueittain vuosina -22, -25, -30 ja -40. (Lähde: Väestöennuste 31.12.2021, Tilastokeskus)

Asuminen

Vuonna 2020 Varsinais-Suomessa oli 65-74 -vuotiaiden henkilöiden asuntokuntia yhteensä 42 593 ja 75 -vuotiaiden ja sitä vanhempien henkilöiden asuntokuntia yhteensä 37 864. Yksin asuvia oli 65-74 -vuotiaiden ikäryhmässä 19 909 henkilöä ja 75 vuotiaiden ja sitä vanhempien henkilöiden ikäryhmässä 21 842 henkilöä. Yleisin asumismuoto 65-74 – vuotiaiden ikäryhmässä oli omakoti- tai paritalo (44 %) ja 75 vuotiaiden ja sitä vanhempien henkilöiden ikäryhmässä kerrostalo (48 %). (Taulukko 4.).

		Kaikki asuntokunnat			Asuntokuntien lukumäärä					
		Sukupuolet yhteensä			1 henkilö			Vanhin on nainen		
		65 - 74	75 -	yhteensä	Vanhin on mies		Ikä yht.	Vanhin on nainen		Ikä yht.
Asuntokun	Asuntokun	Asuntokun	65 - 74	75 -	65 - 74	75 -				
Yhteensä	2020	42593	37862	80455	7427	5653	13080	12482	16189	28671
Omakoti- ja paritalot	2020	18796	13800	32596	2707	2012	4719	2622	3457	6079
Rivitalot	2020	6329	5276	11605	1100	828	1928	2131	2469	4600
Kerrostalot	2020	16954	17991	34945	3458	2649	6107	7591	9832	17423
Muut rakennukset	2020	514	795	1309	162	164	326	138	431	569

Taulukko 4. Asuntokunnat muuttujina Alue, Talotyyppi, Vuosi, Asuntokunnan koko, Asuntokunnan vanhimman sukupuoli, Asuntokunnan vanhimman ikä.

ARA-asunnot

Pyhärantaa lukuun ottamatta jokaisessa Varsinais-Suomen kunnassa sijaitsee ARA-rahoitteisia tavallisia vuokra-asuntoja. Erityisryhmille (mm. ikäihmiset, vammaiset) tarkoitettuja ARA-asuntoja sijaitsee kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa.

1.2 Ikääntyneiden asumisen seuranta Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kunnissa

VS Ikäasumisen hankkeessa tehdyissä selvityksissä on tullut esille, että ikääntyneiden asumisen systemaattinen seuranta on Varsinais-Suomen kunnissa melko vähäistä. VS Ikäasumisen kuntakyselyn (N=25) perusteella kolmessa Varsinais-Suomen kunnista oli toteutettu kerrostalojen hissikartoitus joko kertaluonteisesti tai säännöllisesti. Kuudessa kunnassa oli tehty joku ikääntyneiden asumiseen liittyvä selvitys tai kartoitus (Taulukko 5.). Näistä kolme oli ikääntyneiden hyvinvointikysely, missä asuminen oli yksi siihen sisältyvistä teemoista, kaksi selvitystä oli toteutettu Ympäristöministeriön rahoittamassa hankkeessa, yksi oli avoin kysely ikääntyneiden asumisen toiveista ja yksi kotipalveluiden sairaanhoitajan tekemä kartoitus palvelujen tarpeen näkökulmasta.

Paimion ikäasumisen hankkeessa (päättyy 30.11.22)
kotipalveluiden sairaanhoitaja on kartoittanut +75 vuotiaiden tilanneta ennaltaehkäisevän ja palveluja kartoittaan työn näkökulmasta, työ on resurssipulan vuoksi toistaiseksi tauolla.
hyvinvointikysely vuosittain 80-vuotta täyttävälle, siinä kysytään mm. asumismuotoa, hissittömyyttä yms
vuosittain tehdään 80-vuotta täyttävälle hyvinvointikysely, jossa kysytään mm. asumismuotoa ja hissittömyyttä
hyvinvointikysely 80-vuotta täyttävälle, siinä kysytään mm. asumismuodosta ja hissittömyydestä
Avoin kysely asumisen toiveista.
Tillgodoseende av de äldres boendebehov i Pargas samt åtgärdsplan

Taulukko 5. VS Kuntien tekemät ikääntyneiden asumiseen liittyvät selvitykset VS Ikäasumisen kyselyn mukaan.

VS kuntakyselyn vastauksissa ei tuotu esille, että ikääntyneiden asumiseen liittyen kunnissa toteutettaisiin säännöllistä seuranta, koskien ikäihmisten (esim. yli 75 -vuotiaat tai yli 65 -vuotiaat) asumisesta / asuinpaikoista / asuntojen sijainnista, koskien nykyhetkeä ja/tai tulevaisuutta. Kolmessa kunnassa (Lieto, Parainen, Salo) oli laadittu asuntopoliittinen suunnitelma ja /tai ikäasumisen suunnitelma.

Ikääntyneiden asumiseen liittyvää tietoa on selvitetty Varsinais-Suomen kunnista Laitilassa ja Paraisilla selvitetty Ympäristöministeriön rahoittamissa hankkeissa vuosina 2020 ja 2021 FCG:n toimesta (Taulukko 6.).

	Laitila (2020)	Parainen (2021)
Ikääntyneiden asuntojen talotyytit	x	x
Asuntojen sijainti	x	x
Tiedot kerrostalojen hisseistä	x	x
Yleiskuvaus kuntien vuokra-asumisesta	x	x
Kuntakohtainen väestöennuste	x	x
Yleiskuvaus kotihoidosta ja palveluasumisesta	x	x
Skenaariosta asumisesta ja palveluasumisesta tulevaisuudessa	x	x
Ikääntyneiden haastatteluiden yhteenveto		x
Palveluluokan tarkastelu suhteessa asumiseen ja myönnettyihin palveluihin (RAI/Rava)		x

Taulukko 6. FCG:n laatimien selvitysten indikaattorit Laitilassa ja Paraisilla tehdyissä selvityksissä.

VS Ikäasumisen hankkeen aikana on koottu Varsinais-Suomen kuntia koskevaa erilaista ikääntyneiden asumiseen ja palveluihin liittyvää tilastotietoa, jotka on kuvattu taulukossa 7. ja ovat tämän raportin liitteenä ja tarkoitettu kuntien hyödynnettäväksi ikääntyneiden asumisen suunnittelussa. Osa tiedoista on kerätty vuoden 2022 aikana, eikä niitä ole päivitetty sen jälkeen. Lisäksi liitetiedostojen linkit ovat saattaneet vanhentua. Siinä tapauksessa taulukossa on mainittu linkki ko. tiedonlähteen pääsivulle.

Indikaattorit Varsinais-Suomen kunnat	Tiedon ylläpitäjä	Linkki tai yhteystieto	Saatavuus
Liitetaulukko 1. Väestöennuste, koko väestö ja 75- vuotiaat (2021)	Tilastokeskus	https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaenn/?tablelist=true	Maksuton
Liitetaulukko 2. Eläkkeen saajat ja keskimääräiset eläkkeet (2021)	Kela	https://tietotarjotin.fi/tilasto/2708006/tilasto-kelan-elakkeista	Maksuton
Liitetaulukko 3. Ikääntyneiden asuntojen talotyytit ja yksin asuvat 65- ja 75-vuotiaat (2021)	Tilastokeskus: Asunnot ja asuinolot	https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__asas/?tablelist=true	Maksuton
Liitetaulukko 4. Asuntokanta ja asuminen eri rahoitus-muodon asunnoissa (2020)	Tietopalvelu Liiteri	https://liiteri.ymparisto.fi/	Maksuton / Maksullinen
Liitetaulukko 4. Erityisasuntojen määrä kunnissa	Tietopalvelu Liiteri	https://liiteri.ymparisto.fi/	Maksuton / Maksullinen
Liitetaulukko 5. Hissittömät Ara-asunnot (2020)	Tietopalvelu Liiteri	https://liiteri.ymparisto.fi/	Maksuton / Maksullinen

Liitetaulukko 6. Joukkoliikenteen saavutettavuus (2020)	Tietopalvelu Liiteri	https://liiteri.ymparisto.fi/	Maksuton / Maksullinen
Liitetaulukko 7. Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, ikääntyneet (2021)	Tietopalvelu Liiteri	https://liiteri.ymparisto.fi/	Maksuton / Maksullinen
Liitetaulukko 8. Palvelurakenne VS kunnissa 75 v. täyttäneet vuonna 2020-2022	THL Sotkanet	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=s_aPstYtLLluLLbW9bY2MonPAGa=&region=S7Y2TI8PT0_JMks3TDe1NtKziDd3NzHKtDBOy0xNS7E2DY03tDYKBQA=&year=sy5ztjbS0zUEAA==&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.1&buildTimestamp=202306191039	Maksuton
MUITA INDIKAATTOREITA, JOIDEN TIETOJA EI OLE SAATAVILLA TÄMÄN RAPORTIN YHTEYDESSÄ:			
Asuntojen sijainti	Paikkatietojärjestelmät	Erilliset ohjelmistot	Maksullinen
Tiedot kerrostalojen hisseistä (kaikki)	Tilastokeskus	Tiedustelut: asuminen.hinnat@stat.fi	Maksullinen
RAI-seurantatiedot	THL / Varha	Tietoja kerätään Varhan käyttöön	Tietojen keruu käynnissä

Taulukko 7. VS Ikäasumisen hankkeen aikana koottua Varsinais-Suomen kuntia koskevaa erilaista ikääntyneiden asumiseen ja palveluihin liittyvää tilastotietoa raportin liitteenä.

Skenaario tulevaisuuden asumisesta ja palveluasumisesta tulevaisuudessa liittyy ensimmäisen osalta kuntien suunnitelmiin ja jälkimmäisen osalta Varhan palveluverkkosuunnitelmaan. Ikääntyneiden haastattelu voidaan tulevaisuudessa toteuttaa esimerkiksi tässä hankkeessa laaditun kyselyn avulla (Kysely ikääntyneiden asumisen toiveista, Liite x). Asumisen ennakointi tulee liittää hyvinvointisuunnitelmiin ja -kertomuksiin, joten tätä varten pitää ottaa käyttöön ”uusia indikaattoreita”.

VS Ikäasumisen hankkeen aikana ei saatu sovittua yhtenäisiä seurantaindikaattoreita kuntien ja hyvinvointialueen kesken, vaan niiden tarpeesta keskustelu tapahtuu myöhemmin, esimerkiksi Varhan ja kuntien välisessä yhdyspintatyöskentelyssä *Toimitilat, erityisryhmien asuminen, maankäyttö ja liikkuminen*-työryhmän käynnistyttyä syksyllä 2023. Tekemällä systemaattista seurantaa ikääntyneiden asumisesta, voidaan suunnitella tulevaisuuden asumista, jossa on huomioitu ikääntyneiden tarpeet laajasti. Esim. Sykera on toteuttanut useiden kaupunkien kanssa yhteistyössä seurantaraportteja, joissa on huomioitu mm. ikääntyneiden asumisen alueellinen kuva, asuinolot, muuttoliike, palvelut ja tulevaisuuden muuttokehitys. Linkki aineistoon: <https://helda.helsinki.fi/items/1607f2b7-f587-431f-9aa0-693cf7429f42>
Liiteri on esimerkki elinympäristön tieto- ja analyysipalvelusta, joka kokoaa yhteen pääosin rakennettua ympäristöä ja kaavoitusta kuvaavia paikka- ja tilastotietoja. https://www.syke.fi/fi-FI/Palvelut/Elinympariston_tietopalvelu_Liiteri/Mika_Liiteri

1.3 Ikääntyneille suunnatun tavallisen asumisen kartoitus kunnissa

VS Ikäasumisen hankkeessa kartoitettiin ja koottiin Varsinais-Suomen kunnissa sijaitsevat senioriasumisen vaihtoehdot yhteystietoineen kuntakohtaiseen listaan Varhan asiakas- ja palveluohjauksen käyttöön.

Kartoitus sisälsi kaikki ikääntyneille tarjolla olevat asunnot Varsinais-Suomen kunnissa, omistajatahosta riippumatta. Kaikilta hyvinvointialueen palvelualueilta löytyi senioriasumisen vaihtoehtoja, mutta kaikista yksittäisistä kunnista ei niitä löytynyt. Osa asunnoista oli sellaisia, joihin ikääntynyt voi hakeutua asumaan täysin itsenäisesti. Etenkin isommissa kaupungeissa asumisen vaihtoehtoja, joissa ei edellytetä shl:n mukaista palvelun tarvetta, on tarjolla enemmän. Useissa pienemmissä kunnissa tarjolla olevissa asunnoissa esimerkiksi kotihoidon asiakkuus katsottiin eduksi asunnon saamisessa, vaikka se ei varsinaisen kriteeri asunnon saamisessa ollutkaan ja asukasvalinnassa tehtiin yhteistyötä kunnan asuntotoimen ja Varhalla siirtyvien, kuntien vanhuspalvelujen työntekijöiden välillä.

Palvelualue	Asuntojen lukumäärä (arvio)	Palvelualueen kunnat, joista löytyy senioriasumisen kohteita	Palvelualueen kunnat, joissa ei ole senioriasumista tarjolla
1. Vakka-Suomi	206	Masku, Kustavi, Laitila, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa	Pyhäranta, Mynämäki, Nousiainen
2. Loimaan seutu	321	Aura, Koski TL, Lieto, Loimaa, Marttila, Oripää, Pöytyä	-
3. Itäinen Turun seutu	221	Kaarina, Paimio, Sauvo	-
4. Turunmaa	74	Parainen	Kemiönsaari
5. Läntinen Turun seutu	65	Naantali, Raisio, Rusko	-
6. Salon seutu	428	Salo, Somero	-
7. ja 8. Turku eteläinen ja pohjoinen	1794	Turku	-

Taulukko 9. Senioriasumisen tarjonta Varsinais-Suomen kunnissa, kartoitus toteutettu vuonna 2022.

Taulukossa 9. on kuvattu ikääntyneille suunnatun muun asumisen asuntojen lukumäärä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelualueilla ja kunnissa. Toteutetussa kartoituksessa ei erikseen selvitetty näihin asuntoihin hakeutumista tai tarkkoja asukasvalinnan kriteerejä. Ne ovat kuitenkin olennaista tietoa ikäihmiselle ja/tai hänen läheisilleen, jotka harkitsevat muuttamista ikääntyneille suunnattuihin asumisvaihtoehtoihin. Lisäksi Varhalla työskentelevät palveluohjaajat ja muut ikääntyneiden parissa työskentelevät hyötyvät ko. tiedosta, jotta palveluohjaus voi tulevaisuudessa tapahtua yli entisten kuntarajojen. Tiedottaminen erilaisista ikääntyneille tarkoitetuista asumisvaihtoehdoista sekä niihin hakeutumisesta on sellaista tietoa, joka pitäisi olla helposti löydettävissä esim. kuntien internet-sivuilla. Samoin kunnissa aikaisemmin käytössä olleet prosessit esimerkiksi kotihoidon ja asuntoimen välillä pitäisi tehdä näkyviksi kuntien ja Varhan välillä, jotta sitä väylää ei menetetä ikääntyneiden kuntalaisten

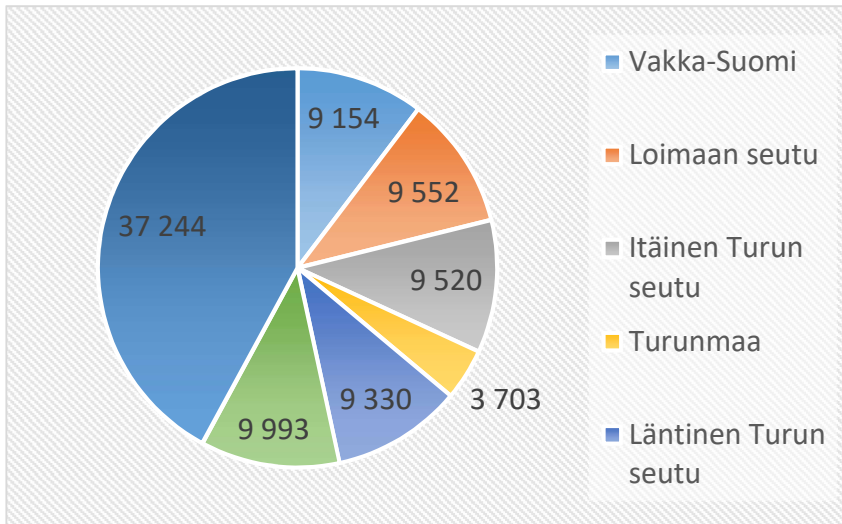
ohjautumisessa heille tarkoitettuihin vuokra-asuntoihin. Niin kauan prosessi toimii ikään kuin ”vanhasta tottumukselta”, kun Varhan työntekijät ovat kunnissa ”tuttuja”. Organisaatio on kuitenkin niin iso, että tuttua työntekijää ei voida aina taata.

Sen lisäksi, että osassa kuntien ikääntyneille suunnatussa vuokra-asumisessa vanhuspalvelujen henkilöstöllä oli merkittävä rooli asukasohjautumisessa ja –valinnassa, niin joissakin kunnissa vanhuspalvelujen työntekijät myös suorittivat konkreettisia tehtäviä asunnon vuokraamiseen liittyen (mm. vastaaminen asiakkaiden kyselyihin vapaista asunnoista, asuntohakemusten käsittely, vapaista asunnoista ilmoittaminen hakijalle, asunnon näytöstä sopiminen, vuokrasopimusten valmistelu, muuttopäivästä ja avainten luovutuksesta sopiminen). Vanhuspalveluhenkilöstön siirtyessä vuoden alussa Varhalle, tämä tarkoitti ikääntyneille suunnattujen asuntojen vuokraamisprosesseihin liittyvien tehtävien uudelleen organisointia kunnissa. Ikääntyneiden palvelujen näkökulmasta on edelleen tärkeää, että turvataan yhteistyö asukasohjautumisen ja –valinnan osalta kuntien ja hyvinvointialueen välillä. ARAn rahoittamissa vuokra-asunnoissa tämä onkin osittain edellytys. Muutosvaiheessa kunnilla olisi mahdollisuus pohtia ikääntyneiden asumiseen liittyviä tehtäviä laajemminkin. Asunnoista tiedottamisen ja käytännön vuokraustoiminnan lisäksi olisi tärkeää, että ikääntyneiden asumisen ennakkointia ja varautumista kunnissa voitaisiin vahvistaa monipuolisesti, kuten vanhuspalvelulain §5 ja §12 edellyttävät, esimerkiksi palkkaamalla kuntaan nimetty henkilö, kuten asumisneuvoja tai vastaava.

1.4 Arvio uusien, kevyempien asumisratkaisujen tarpeesta Varsinais-Suomessa

Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelmassa (2013-2017) on arvioitu, että maassamme tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa vuoteen 2030 mennessä jos tavoitteena on, että kotona asuu vähintään 92 % yli 75-vuotiaista ja lähes kaikki sitä nuoremmat henkilöt (YM 2018). Myös Valtioneuvoston asuntopoliittisessa kehittämissuunnitelmassa (2021-2028) todetaan sama miljoonan esteettömän asunnon tarve (VN 2020).

Väestön ikääntyessä on keskeistä taata esteettömien asuntojen riittävä määrä sekä uudistuotannossa että korjausrakentamisen keinoin. Kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa ei välttämättä ole riittävästi esteetöntä tai muutoin tarvetta vastaavaa asuntokantaa. Varsinais-Suomen asukasluukuun suhteutettuna tämä tavoite tarkoittaa noin 88 000 esteetöntä asuntoa vuoteen 2030 mennessä (Kuvio 1.). Tarkoituksenmukaista on, että asunnot jakautuisivat eri puolille Varsinais-Suomea, jotta ne palvelisivat myös ikääntyvää väestöä heidän omassa lähiympäristössään. Esteettömiä asuntoja tarvitaan, jotta voidaan mahdollistaa mm. ikääntyneiden kotona asuminen.

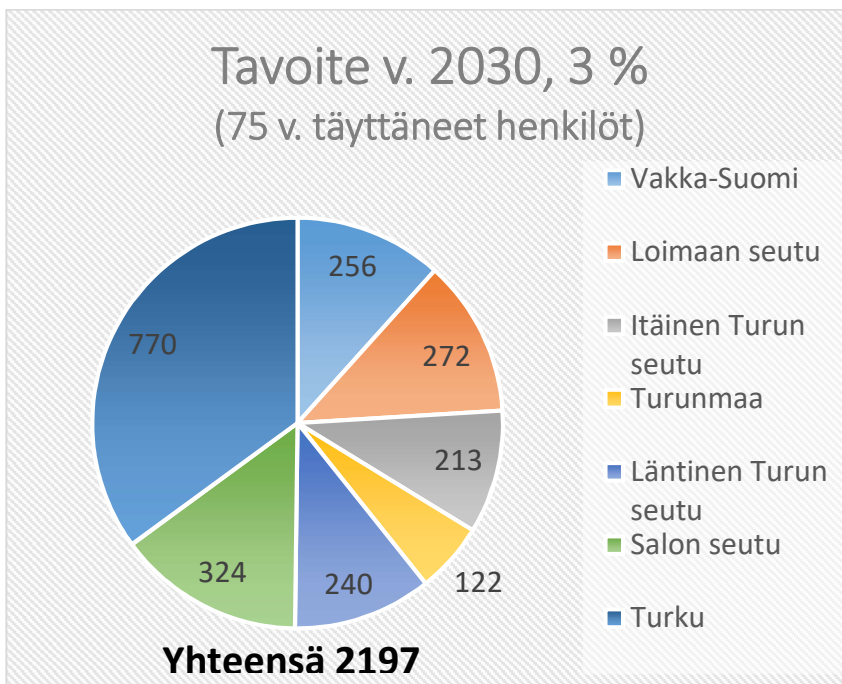

Kuvio 1. Esteettömien asuntojen laskennallinen tarve eri puolella Varsinais-Suomea, alueiden asukasmäärään suhteutettuna, vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristöministeriön ohje (2018) asuntojen esteettömyydestä löytyy täältä:

https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Ohje_esteettomyys_2018-A2B183D6_3C10_40A3_AE1F_DB0898AAC3D8-137003.pdf/86e77f87-c19d-4139-f744-531b500b9a86/Ohje_esteettomyys_2018-A2B183D6_3C10_40A3_AE1F_DB0898AAC3D8-137003.pdf?t=1603260121408

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on asetettu 75 vuotta täyttäneiden osalta peittävyystavoitteiksi vuoteen 2030 mennessä yhteisöllisessä asumisessa 3% ja se tarkoittaa noin 2200 asuntoa (Kuvio 2.).

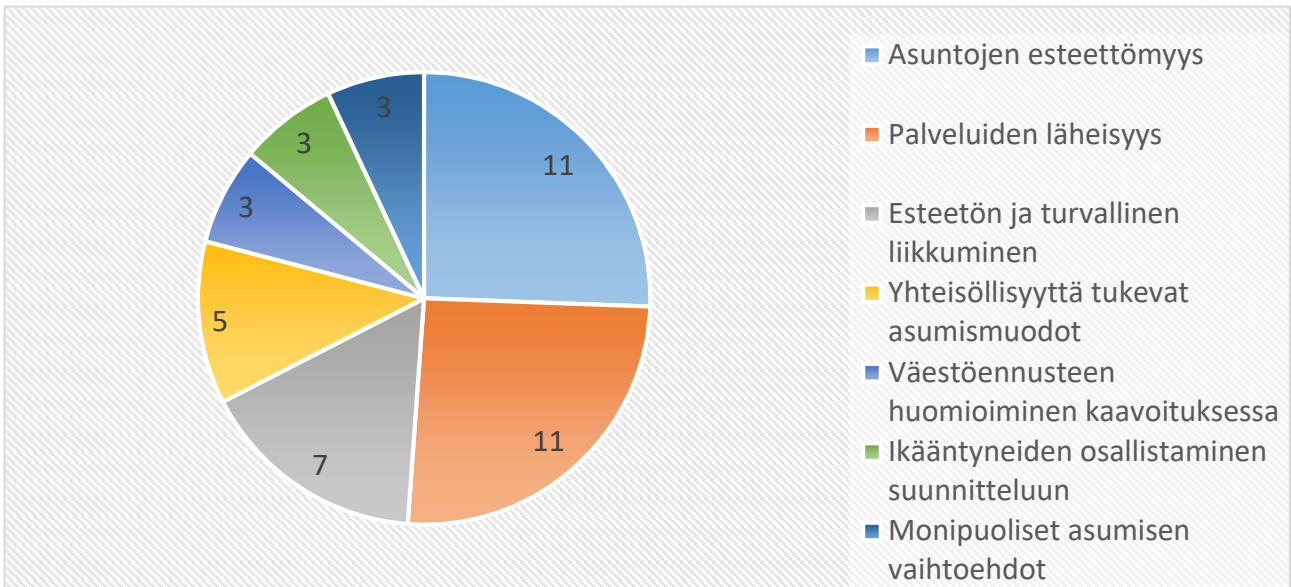

Kuvio 2. Yhteisöllisen asumisen asuntojen tarve Varsinais-Suomessa, 75 vuotta täyttäneiden keskuudessa vuoteen 2030 mennessä.

1.5 Ikäystävällisen asumisen kehittäminen VS kunnissa ja hyvinvointialueella

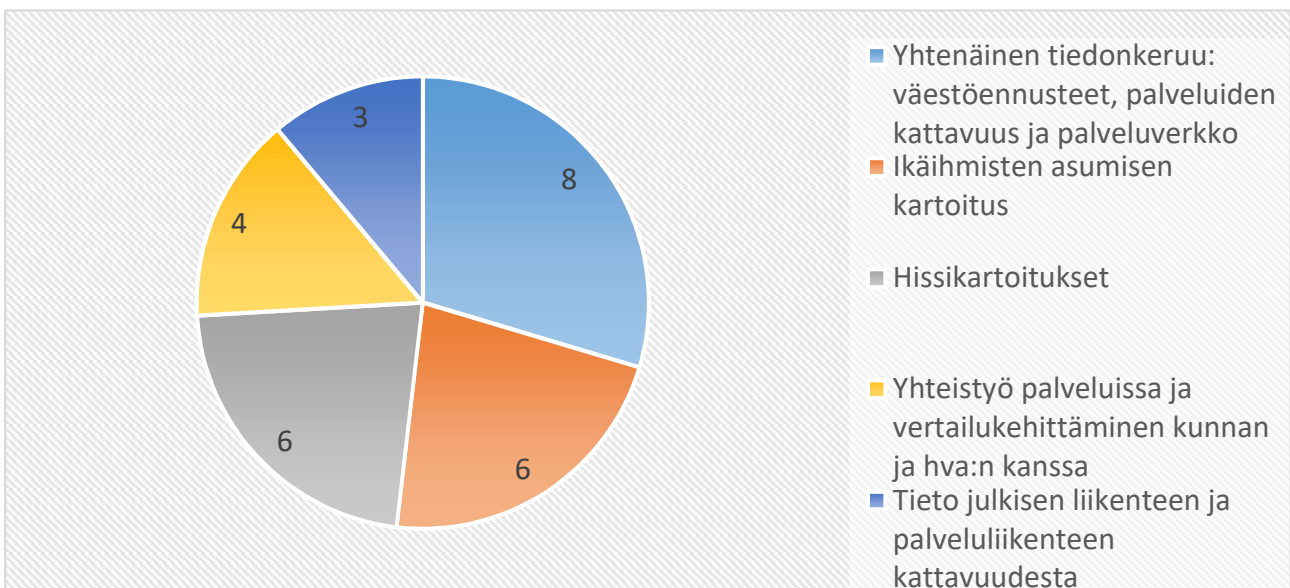
Alla olevat kysymykset ja vastaukset on koottu VS Ikäasumisen kuntakyselyn tuloksista ja niitä voidaan hyödyntää hankkeen jälkeen tehtävässä yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueen välillä.

Millaiset toimenpiteet edistävät ikääntyneiden asumistarpeiden huomioimista rakentamisessa (n=19)

Yksittäisiä mainintoja saivat: asumisen kohtuulliset kustannukset (1), hissien jälkiasennusmahdollisuus (1) ja laaja yhteistyö asumisen suunnittelussa (1)

Millainen hyvinvointialueen kuntien yhteinen tieto/tiedon keruu hyödyttää ikääntyneiden asumisen tarpeiden ennakointia ja suunnittelua kunnan näkökulmasta (n=16)

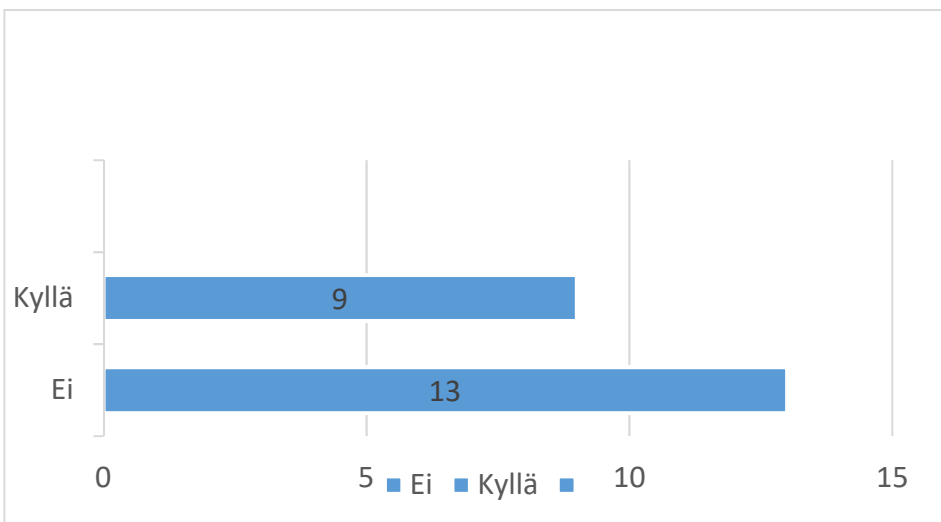

Yksittäisiä mainintoja saivat: ikääntyneiden toiveiden ja tarpeiden kuuleminen (1), hyvien käytäntöjen jakaminen kuntien kesken (1), yhtenäiset asumisen tietopaketit kuntalaisille (1), työryhmätyöskentely kuntien ja hva:n välillä (1)

Onko kunnassanne taho, joka neuvoo asumiseen liittyvissä kysymyksissä? (n=24)

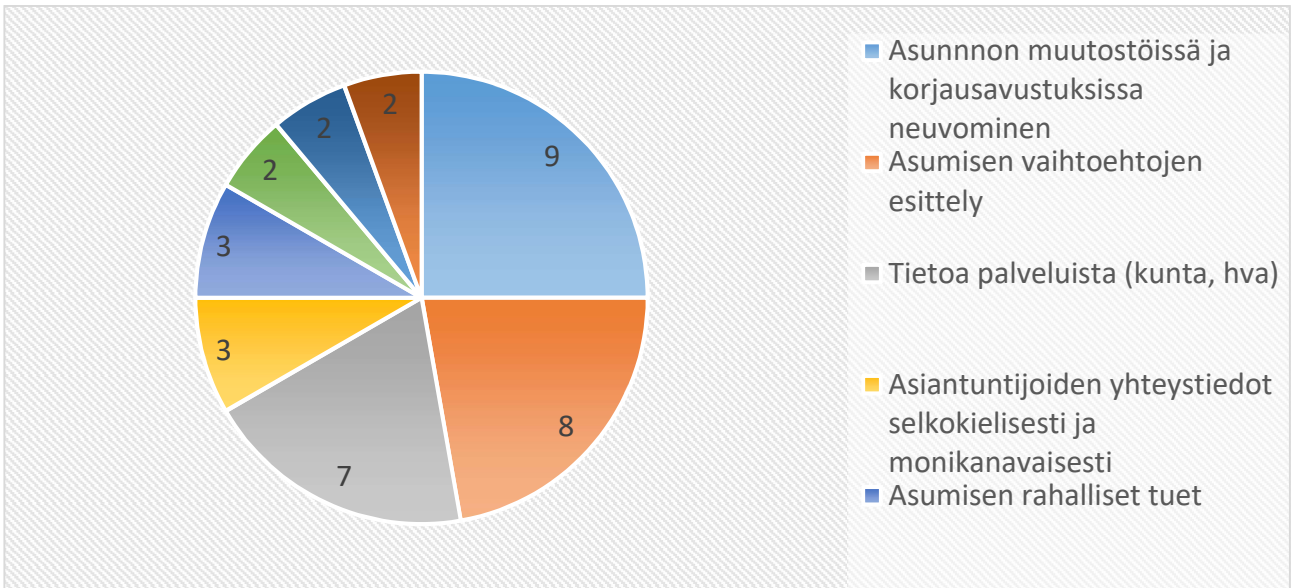
Onko kunnassanne taho, joka neuvoo asumiseen liittyvissä kysymyksissä	Kyllä (n=24)	Kuka tai mitä?
Ikääntyneiden asuntojen korjaus- ja /tai esteettömyysavustukset	6	- ohjataan hakemaan Arasta - rakennustarkastaja, rakennusvalvonta, tekninen toimi/korjausneuvoja - Palveluohjaus, Palvelutori Eerikki
Ikääntyneen asumisen eri vaihtoehtojen kartoitus yhdessä ikääntyneen kanssa	8	- Sosiaalipalvelut/vanhuspalvelut: palveluohjaaja, sosiaaliohjaaja, fysioterapeutti, avopalvelun ohjaaja, palveluohjaaja, asiakasohjaus, asiakasohjaaja ja sas-koordinaattori
Taloyhtiöiden hissiavustukset	2	- rakennusvalvonta - tekninen toimi / korjausneuvoja
Jotain muuta asumiseen liittyvää	12	- palveluohjaajat neuvovat asumisessa ja palveluissa ohjausta asunnon muutostöihin (palvelutarpeen arviointi) - tietoa kunnan vuokra-asunnoista (kunta) - VTKL korjausneuvoja - asumisen vaihtoehtojen läpikäyminen (palveluohjaus) - Asiointipiste Olkkari
Ei mitään edellä mainituista	10	

Onko kunnassanne tehty neuvonnan lisäksi muita toimenpiteitä, joilla parannetaan ikääntyneiden omaa asumisen ennakointia ja varautumista? (n=22)

- Ennaltaehkäisevä ja kartoittava sairaanhoitajan käynti / hyvinvointia edistävä kotikäynti
- Asuntojen muutostöiden suunnittelu tekninen toimi, palvelutarve arvio- käynnit sosiaalitoimi
- Ohjaus ja neuvonta, vanhuspalveluiden palveluohjaajat
- Yksityinen hanke rakentaa osaomistusasuntoja ikäihmisille.
- Ympäristöministeriön hankkeet

Millainen tieto on mielestänne hyödyllistä ikääntyneelle itselleen asumisen ennakoinnin ja varautumisen näkökulmasta? (n=21)

Yksittäisiä mainintoja saivat: tieto liikenneyhteyksistä (1), asuinympäristön turvallisuus ja esteettömyys (1) ja ryhmäneuvonta ja tiedottaminen, mm. eläkeläisjärjestöjen tapaamisissa (1)

Millaisilla asuinympäristön kehittämishankkeilla*) on kunnassanne pystytty tukemaan ikäihmisten kotona asumista ja arjen sujuvuutta? (n=25)

Mikä kunnassanne toteutuu erityisen hyvin, koskien ikääntyneiden asumista ja asuinympäristöjä? (n=16), < 10 000 as kunnat

- "Pienellä paikkakunnalla yhteisö ilmaisee huolensa ja antaa tukea ikääntyneiden asumista koskien."
- "Kotona asumisen tukemisessa olemme lisänneet teknologian (esim. Elisan Digihoiva, lääkeannosautomaatit) hyödyntämistä. Kotona asuvan ikääntyneen palvelutarpeen arviointi on tehostunut geronomin tehtäväkuvan myötä. Kotihoidossa työskentelee myös fysioterapeutti."
- "Palvelut ovat lähellä. Ikäihmisten fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemiseen on panostettu. Järjestötyö on aktiivista."
- "Kaikki lähellä. Saa asua omassa kunnassa loppuun asti. Sujuva tietojen vaihto ja yhteistyö toimialojen kanssa."
- "Pienen kunnan etuna on matala organisaatio, avun ja neuvojen saanti on nopeaa."
- "Mahdollisuus asua kotona paitsi saaristossa ilman tieyhteyttä"
- "Hankkeista saatu merkittävästi tietoa ja tuloksia. Välimuotoisen asumisen lisääminen todettu hyväksi käytännöksi."

Mikä kunnassanne toteutuu erityisen hyvin, koskien ikääntyneiden asumista ja asuinympäristöjä? (n=16), > 10 000 as kunnat

- "Kaikki toimet/virat on tällä hetkellä täytetty, työntekijöitä on saatu. Kaikille halukkaille on voitu järjestää heidän toivomansa asumismuoto eikä jonoja tällä hetkellä ole. Vanhuksille suunnatut asunnot on keskitetty ja ne ovat palvelujen läheisyydessä."
- "Asuinkannan monipuolisuus sekä pystyy vielä vaikuttamaan missä itse haluaa asua."
- "Melko runsaasti välimuotoista palveluasumista tarjolla".
- "Ketterä yhteistyö ikääntyneiden palvelut, liikunta- ja kulttuuripalvelut, tekniset palvelut (ml. kaavoitus), sivistyspalvelut."
- "Luonnonläheisyys koetaan monesti tärkeänä asumisympäristössä saaristossa."
- "Matala organisaatio ja ketterä SAP-prosessi."
- "Hyviä ratkaisuja uusien yksiköiden sijainnin suhteen."
- "On muutamia asuinalueita, jotka rakennettu huomioiden asuin ympäristön väljyys, luonnonläheisyys ja viihtyvyys."

Mikä on kunnassanne sellaista, joka vaatii vielä kehittämistä, koskien ikääntyneiden asumista ja asuinympäristöjä? (n=23), < 10 000 as kunnat

- " Ikääntyneiden asumisen suunnittelu pitkällä aikavälillä. ASuinympäristöjen esteetömyys."
- " Ikääntyneiden kuulemisen pitäisi olla parempaa ja heiltä tulisi kysyä näkemyksiä esim. asuinalueiden kehittämisestä. Kunnassa on tietoa pääasiallisesti vain niistä henkilöistä, jotka ovat jo palvelujen piirissä."
- " Ikääntyneitä varten tarvitaan esteettömiä asuntoja lähelle palveluita, myös yhteisöllistä palveluasumista tarvitaan"
- "Ikääntyneille suunniteltuja esteettömiä asuntoja keskustan alueelle, asuntoja joihin voi muuttaa jo ennen varsinaista palvelun tarvetta. Alueella ei ole varsinaista palveluasumista."
- "Kunnassa ei ole lainkaan tehostettua palveluasumista eikä senioriasuntoja."
- " välimuotoasumISRatkaisut"
- " Tarvitaan laadukkaita senioriasuntoja vuokrattavaksi."
- " Kunnassa ei ole päivätoimintakeskusta tai muutakaan yhteistoiminnallista tilaa. Ikäihmisten perhehoito puuttuu."
- "Ei ole "välimallin" asumismuotoja kodin ja tehostetun palveluasumisen välillä."
- " Esteettömiä asuntoja lisää. Yhteisöllinen asuminen."
- " Ikääntyneitä asuu paljon syrjäkylillä kaukana palveluista. Jos ajokorttia ei enää ole, aiheuttaa se paljon haasteita asumiseen omassa kodissa. Keskustajamissa vähän ikääntyneille suunnattuja esteettömiä asuntoja."
- "Asumisen muotojen määrä on pieni, kunnasta puuttuu seniori- ja välimuotoiset asumisen muodot."
- " Esteettömien senioriasuntojen puute, henkilöstö vaje"
- " Ikääntyvien asumisen kartoituksen tarve: missä ikääntyvät asuvat. Mitä mahdollisuuksia olemassa olevassa asuntokannassa (missä esteettömiä asuntoja)."

Mikä on kunnassanne sellaista, joka vaatii vielä kehittämistä, koskien ikääntyneiden asumista ja asuinympäristöjä? (n=23), > 10 000 as kunnat

- "Palveluliikenne syrjäseuduille, ikääntyneiden esteettömien vuokra-asuntojen lisääminen."
- "Kulkuyhteydet ja sisäinen liikenne."
- "Turvallisuus sekä asumisessa että asuinympäristössä, ja viihtyvyys, liikenneyhteydet, muiden kuin sosiaali- ja terveystaloudenkin saatavuus. Välimatkat pitkiä, kutsutaksiliikenteen kehittäminen ensisijaisen tärkeää."
- "Palveluliikenne. Myös hissittömien kerrostalojen ongelma pitäisi ratkaista."
- "Ikääntyneille tiedottaminen varhaisesta varautumisesta. Asumispalveluiden laajentaminen ja rakentaminen keskusta -alueelle."
- "Poikkihallinnollinen yhteistyö, asumispalvelujen ennakointi ja suunnittelu yhdessä teknisten palvelujen ja kaavoituksen kanssa. Saariston osalta tarve jopa yksityiselle suunnittelulle (erityisiä, yksityisiä asiakastapauksia). Yksityisten ikäihmisten asumispalveluvastaavaa ei ole nimetty kaupunkilla."
- "Kunnan vastuulle jää paljon ikääntyneitä jotka eivät ole minkään sote palvelun piirissä. Heistä tulee huolehtia jotta he myös pysyvät mahdollisimman pitkään kotona ilman palveluita."
- "Moni asia vaatii kehittämistä alkaen nykytilan kartoituksesta. Roolitus ja vuorovaikutuskäytännöt selkeiksi ja säännölliseksi."
- "Asuntopoliittinen ohjelma ja siihen sisältyvä ikäasumisen ohjelma puuttuu kokonaan."

Millaista yhteistyötä toivotte VS ikäasumisen hankkeelta, muilta hyvinvointialueen kunnilta ja hyvinvointialueelta ikäihmisten asumisen kehittämiseksi? (n=12)

- Yhteistyö olisi tiivistä ja säännöllistä huomioiden kaikki VS alueen kunnat. Toivomme hankkeen kiinnittävän huomiota siihen, että kuntalaiselle on tärkeää saada asua omassa kunnassa.
- Hyvien käytäntöjen/ideoiden jakaminen, yhteisen suunnitelman laadinta (painopisteet, joihin keskitytään). Palveluverkkoselvityksen myötä koko maakunnan kattava suunnitelma. Yhteiset teemat vuositasolla, jolloin voitaisiin hyödyntää samoja materiaaleja ja tehdä paremmin yhteistyötä sekä lisätä kotona pärjäämiseen liittyvää palvelutarpeen ymmärrystä.
- Säännöllistä tiedottamista, koulutusta ja niin että mukana olisi eri sektoreilta : tekninen - sivistys mukana henkilöstöä sekä kunnan päättäjiä (mm. eri lautakunnista).
- Painopisteiden määrittelyä palveluiden kehittämisessä ja rakentamisessa. Toimivien yhteistyömallien luomista HVA:n ja kuntien välille sekä palveluiden että rakentamisen kehittämisen osalta.
- Toivomme yhteiskehittämistä; erilaisten asumispalvelujen yhteistä sisällöllistä määrittämistä, yhteisiä kriteeristöjä, yhteisiä kilpailutuksia asumispalveluissa jne. synergiaetuja.

- Selvät roolit hyvinvointialueelle ja kuntiin. Yhteistyö on kaiken avain. Asumisen vastuuhenkilöt nimetty. Kehittämisessä tulee huomioida monimuotoisuus. Välimuotoiset asumisratkaisut nousevat huomattavasti merkittävämpään rooliin.
- Tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa.
- Keskeistä kuntien ja HVA:n yhteistyön kehittäminen ja mallintaminen tulevaa toimintaympäristöä ajatellen. Yhtenäinen ohjeistus ja tuki ikääntyneelle väestölle oman asumistarpeensa ennakointia varten tulisi saatua luotua sekä hva:n palveluohjauksen, että kuntien käyttöön. (kuntien omille sivustoille)